

Valtuustoaloite valtuustolle järjestettävästä iltakoulusta, jossa käsitellään tuulivoimateollisuusalueiden rakentamisen, sähkön siirtolinjojen, kaivosten, datakeskusten ja muun energiaiinfrastruktuurin rakentamisen haittoja

Kaupunginhallitus 17.8.2026
166/00.01.03.01/2026

Tausta

Kaupunginvaltuustolle on 20.4.2026 jätetty valtuustoaloite, jossa esitetään kaupunginvaltuustolle järjestettäväksi iltakoulu tuulivoimateollisuusalueiden, sähkönsiirtolinjojen, kaivosten, datakeskusten ja muun energiaiinfrastruktuurin rakentamiseen liittyvistä vaikutuksista. Aloitteessa tarkastelun painopisteeksi esitetään erityisesti rakentamiseen liittyviä haittoja Suomessa ja mahdollisesti Viitasaarella.

Aloitteessa tuodaan esiin, että rakentamisen haitat, menetykset ja henkinen kuormitus voivat kohdistua muun muassa asukkaisiin, vapaa-ajan asukkaisiin, elinkeinoihin, vesistöihin ja luontoon. Aloitteessa katsotaan, että iltakoulun avulla voitaisiin lisätä rakentavaa keskustelua ja vuorovaikutusta päättäjien ja kuntalaisten välillä sekä parantaa päätöksentekijöiden tietoa siitä, mitä uudet hankkeet merkitsevät kuntalaisille, millaisia sopimuksia niihin liittyy ja millaisia vaikutuksia hankkeilla arvioidaan olevan pitkällä aikavälillä.

Aloitteessa esitetään, että tilaisuudessa eri alojen asiantuntijat toisivat esiin kokemuksia eri kuntien päätöksenteosta sekä asukkaiden kokemuksia teollisuusalueiden valmistumisen jälkeen. Aloitteessa toivotaan asian pikaista käsittelyä ja myönteistä suhtautumista iltakoulun järjestämiseen.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa esitetään kaupunginvaltuustolle järjestettäväksi iltakoulu, jossa käsiteltäisiin tuulivoimatuotantoalueiden, sähkönsiirtolinjojen, kaivosten, datakeskusten ja muun energiaiinfrastruktuurin rakentamisen haittoja Suomessa ja mahdollisesti Viitasaarella. Aloitteessa nostetaan esille vaikutuksia muun muassa asukkaisiin, vapaa-ajan asukkaisiin, elinkeinoihin, vesistöihin ja luontoon sekä toivotaan asiantuntijatietoa hankkeiden pitkäaikaisista vaikutuksista.

Aloitteen tavoitteeksi on kirjattu rakentavan keskustelun ja vuorovaikutuksen lisääminen päättäjien ja kuntalaisten välillä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että merkittävien maankäyttöön, energiaan, luonnonvaroihin ja elinkeinotoimintaan liittyvien hankkeiden vaikutuksista on päätöksenteon tueksi riittävästi ajantasaista, monipuolista ja luotettavaa tietoa. Samoin on tärkeää, että päätöksentekijöillä on mahdollisuus käydä hankkeista avointa keskustelua ja arvioida niiden vaikutuksia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Tuulivoima-, sähkönsiirto-, kaivos-, datakeskus- ja muilla energiaiinfrastruktuurihankkeilla voi olla paikallisesti ja alueellisesti merkittäviä vaikutuksia. Hankkeisiin voi liittyä vaikutuksia esimerkiksi maisemaan, luonnonympäristöön, vesistöihin, asumisviihtyvyyteen, virkistyskäyttöön, liikenteeseen, kiinteistöjen käyttöön, maa- ja metsätalouteen sekä muihin elinkeinoihin. Suurten hankkeiden valmistelu ja toteuttaminen voivat myös aiheuttaa huolta ja epävarmuutta niiden vaikutusalueella asuville ja toimiville ihmisille. Nämä näkökohdat tulee

ottaa asianmukaisesti huomioon hankekohtaisessa suunnittelussa, vaikutusten arvioinnissa ja päätöksenteossa.

Samanaikaisesti hankkeisiin voi liittyä myös myönteisiä vaikutuksia. Ne voivat vahvistaa paikallista ja alueellista elinvoimaa, synnyttää investointeja, työtä ja yritystoimintaa sekä kasvattaa kunnille kertyviä verotuloja ja muuta taloudellista toimeliaisuutta. Uusi energiantuotanto ja sähkönsiirto voivat tukea teollisia investointeja ja energiajärjestelmän muutosta, ja esimerkiksi datakeskus- tai muut suuret teolliset investoinnit voivat vahvistaa alueen yritysraakennetta ja luoda uusia mahdollisuuksia myös paikallisille palvelu- ja alihankintayrityksille. Vaikutukset eivät kuitenkaan ole samanlaisia kaikissa hankkeissa, minkä vuoksi niitä tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei eri hanketyyppejä ole tarkoituksenmukaista tarkastella lähtökohtaisesti vain haittojen tai hyötyjen näkökulmasta. Kaupungin päätöksenteossa tavoitteena tulee olla kokonaisarvio, jossa tarkastellaan tasapuolisesti hankkeiden taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia, vaikutuksia kaupungin elinvoimaan ja palveluihin sekä kuntalaisten elinympäristöön ja omaisuuteen. Arvioinnissa tulee lisäksi huomioida voimassa oleva lainsäädäntö, kaavoitus, ympäristö- ja muut lupamenettelyt sekä eri viranomaisten toimivalta.

Kaupunginhallitus pitää valtuustoaloitteessa esitettyä tiedonsaannin ja vuorovaikutuksen tavoitetta perusteltuna. Iltakoulu tai muu vastaava valtuutetuille järjestettävä taustatilaisuus voi olla tarkoituksenmukainen tapa lisätä päätöksenteon tietopohjaa. Mahdollisen tilaisuuden sisällön tulee kuitenkin olla tasapuolinen ja monipuolinen. Siinä tulisi tarkastella hankkeiden mahdollisia haitallisia ja myönteisiä vaikutuksia, vaikutusten arviointimenettelyjä, kaupungin toimivaltaa sekä hankkeisiin liittyviä sopimus-, kaavoitus- ja lupaprosesseja.

Tilaisuuden asiantuntijavalinnassa olisi perusteltua pyrkiä mahdollisimman laajaan ja riippumattomaan näkökulmaan. Viranomaisten ja tutkimus- tai asiantuntijaorganisaatioiden lisäksi voidaan tarvittaessa kuulla kuntien, elinkeinoelämän, maanomistajien ja asukkaiden näkökulmia. Näin valtuustolle muodostuisi mahdollisimman tasapainoinen kokonaiskuva erilaisten hankkeiden vaikutuksista ja päätöksentekoon liittyvistä kysymyksistä. Kaupungissa on meneillään useampi uusiutuvan energian hanke, jotka kuitenkin ovat keskeneräisiä ja valitusprosesseissa.

Kaupunginhallitus esittää, että valtuutetuille järjestetään kaupungin toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana tieto- ja keskustelutilaisuus suurten energia-, luonnonvara- ja teollisten investointien vaikutuksista ja niitä koskevasta päätöksenteosta tulevan syksyn / kevään aikana.

Tilaisuuden valmistelussa huolehditaan siitä, että eri näkökulmat tulevat tasapuolisesti esille ja että sisältö perustuu mahdollisimman ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon.

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus antaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja esittää, että kaupunginvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jatkokäsittelyyn kaupunginvaltuusto